

Phát biểu trong chuyến công du đến châu Á, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ James Mattis cho biết quan điểm của Mỹ hiện nay là không cần thiết phải có những "đồng thái quân sự lớn" tại Biển Đông để gây sức ép buộc Trung Quốc dừng việc xây dựng các đảo nhân tạo.

Phát biểu tại Tokyo sau chuyến thăm và làm việc tại Hàn Quốc, ông Mattis nhấn

mình Mỹ sẽ theo đuổi những nỗ lực ngoại giao để kêu gọi Trung Quốc dừng những hoạt động gây nên các tranh cãi tại Biển Đông. Ông cho biết mục tiêu của Mỹ vẫn tiếp tục yêu cầu thực hiện quy định do đi lại tại vùng biển quốc tế, những "chúng tôi thấy không cần thiết phải có những động thái quân sự lớn".

Trong cuộc họp báo chung với Bộ trưởng Quốc phòng Nhật Bản Tomomi Inada, ông Mattis cho biết "chắc chắn là quân đội Mỹ sẽ là lực lượng giúp tăng cường sức mạnh cho các nhà ngoại giao Mỹ trong vấn đề này. Tuy nhiên, tại thời điểm này, không cần thiết phải có sự tham gia của lực lượng quân đội để giải quyết vấn đề này, cách tốt nhất vẫn là thông qua con đường ngoại giao".

Những bình luận của ông Mattis cho thấy với tổng 4 sao này không có chi tiết, chỉ nói chung chung rằng với vấn đề Biển Đông như tân Ngoại trưởng Mỹ Rex Tillerson. Ông Tillerson từng làm cho Trung Quốc tức giận khi đưa ra bình luận Mỹ nên xem xét việc chặn các tàu của Trung Quốc đi vào các khu vực đang có tranh chấp tại Biển Đông.

Trong chuyến công du đầu tiên ra nước ngoài trên cương vị Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ, ông Mattis đã tuyên bố chính quyền của ông Trump sẽ tiếp tục theo đuổi các chính sách mà các chính quyền Mỹ trước đây đã thực hiện đó là sẽ báo với Nhật Bản trong trường hợp quần đảo Senkaku mà hiện Nhật Bản đang nắm giữ bất ổn công. Cựu Tổng thống Barack Obama đã khẳng định điều này khi ông đến thăm Nhật Bản vào năm 2014. Những lời cam kết sẽ can thiệp quân sự của Mỹ nếu quần đảo này bất ổn công luôn là mối nghi ngờ và Nhật Bản muốn nghe lời lời cam kết này từ chính quyền mới của ông Trump.

Ngoại trưởng Nhật Bản Fumio Kishida hoan nghênh lời tuyên bố trên của ông Mattis, những nghi ngờ ông Trump có thể không có cùng quan điểm như Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ. Ông Kishida cho biết Tokyo sẽ tìm kiếm cam kết của Mỹ về việc báo với các quần đảo nói trên trong các dịp khác nhau khi tiếp xúc với phía Mỹ.

Trung Quốc đã mô tả hiệp ước an ninh Mỹ-Nhật là "vết tích của thời Chiến tranh Lạnh". Bộ Ngoại giao Trung Quốc đưa ra lời kêu gọi: "Mỹ cần có thái độ có trách nhiệm, chấm dứt những tuyên bố sai trái về quần đảo钓鱼台/Senkaku và không sẽ động viên vấn đề để làm phức tạp tình hình và gây ra bất ổn định cho khu vực".

Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Mattis công du tại Hàn Quốc và Nhật Bản từ ngày 1-3/2 nhằm khẳng định với các đồng minh của Mỹ trong khu vực này rằng chính quyền mới của Mỹ cam kết sẽ thực hiện trách nhiệm là đối tác an ninh của họ. Chỉ hai ngày trước khi trong thời gian tranh cử Tổng thống, ông Trump từng đưa ra ý tưởng là có thể ông sẽ cho rút quân đội Mỹ đóng tại Nhật và Hàn Quốc.

Ngay khi đồng đầu Lưu Nôm Góc đã gặp Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe hôm 2/2 nói rõ với Chính phủ Nhật Bản quan điểm của chính quyền ông Trump là "ưu tiên cao cho khu vực này, đặc biệt là đối với những mối quan hệ đồng minh dài lâu như Nhật Bản". Trong thời gian tranh cử, ông Trump từng nói Nhật Bản và Hàn Quốc đã không đóng góp công bằng chi phí cho hoạt động quốc phòng chung với Mỹ, nhưng ông Mattis trong chuyến công du đến Nhật Bản đã ca ngợi Nhật Bản là "mô hình" đối tác trong việc chia sẻ gánh nặng chi phí quốc phòng với Mỹ để các quốc gia khác noi theo.

Chỉ điểm chính trong chuyến thăm Nhật Bản mà ông Mattis đề cập đó là vấn đề Bắc Triều Tiên, nước đã có khả năng biến tên lửa tầm xa tại Nhật Bản, và đang tiến gần đến việc sản xuất tên lửa mang đầu đạn hạt nhân tầm xa có thể vận tải trên đất Mỹ. Nhà Trắng tuần trước đã tuyên bố sẽ xem xét lại chính sách của họ đối với Triều Tiên. Ông Trump cho rằng Mỹ sẽ không cho phép Triều Tiên phát triển khả năng sản xuất tên lửa đến đầu tầm xa và đã xuất hiện lời đồn đoán cho rằng chính quyền Mỹ có thể sẽ xem xét việc đánh phá đầu Triều Tiên. Điều này khiến Nhật Bản và Hàn Quốc lo ngại Triều Tiên sẽ trở thù bằng cách biến tên lửa vào hai nước láng giềng này.

Khi được hỏi chính quyền ông Abe sẽ phản ứng thế nào nếu Mỹ cân nhắc đến việc đánh phá đầu Triều Tiên, Bộ trưởng Quốc phòng Nhật Bản Tomomi Inada cho biết Mỹ, Nhật Bản và Hàn Quốc cần phải có biện pháp cùng nhau tại việc tạo ra các lá chắn phòng thủ tên lửa tầm xa cho đến phải hợp ba bên để đối phó với mối đe dọa từ Bắc Triều Tiên. Bà Inada nói rõ: "Chúng ta cần đảm bảo rằng tình huống này sẽ không ra". Về quan chức cấp cao của Nhật Bản cho biết một trong những lo ngại lớn nhất của họ là việc ông Trump có thể hành động đơn phương đối với Triều Tiên, và Nhật Bản sẽ là nước phải gánh chịu sự trở thù từ Triều Tiên. Một trong những ưu tiên đầu tiên mà Nhật Bản đưa ra với Mỹ đó là Mỹ cần cam kết là sẽ tham vấn Nhật Bản trước khi đưa ra quyết định đối với Triều Tiên.

Theo “[Financial Times](#)” (ngày 4/2)

Hàng Trà (gt)